

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ - ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Изборно веће Факултета политичких наука на седници одржаној 18. фебруара 2021. године на основу образложене иницијативе Одељења за међународне студије, донело је одлуку о расписивању Конкурса за ванредног професора за ужу научну Међународно-правну област, именовало комисију и одредило председавајућег Комисије за припрему реферата о пријављеним кандидатима у саставу: проф. др **Весна Кнежевић Предић**, редовни професор Универзитета у Београду - Факултета политичких наука, проф. др **Зоран Радивојевић**, редовни професор Универзитета у Нишу - Правног факултета и проф. др **Сања Данковић Степановић**, редовни професор Универзитета у Београду - Факултета политичких наука. Комисија је прегледала приспелу документацију и Наставнонаучном већу Факултета политичких наука подноси

РЕФЕРАТ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА УЖУ МЕЂУНАРОДНО- ПРАВНУ ОБЛАСТ

І О конкурсу

Универзитет у Београду - Факултет политичких наука је 3. марта 2021. године објавио Конкурс за избор у звање и заснивање радног односа ванредног професора за ужу Међународно-правну област. Конкурс је објављен у публикацији Националне службе за запошљавање “Послови” број 923 ([15732_poslovi_923.pdf \(nsz.gov.rs\)](https://www.nsz.gov.rs/poslovi/15732_poslovi_923.pdf)). На Конкурс се пријавио **један кандидат**, др Милош Хрњаз, доцент на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука.

Комисија је преузела конкурсну документацију и констатовала да пријава кандидата Милоша Хрњаза садржи све елементе прописане Конкурсом, односно Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18. - др. закон, 73/18, 67/19. 6/20. - др. закон и 11/21 - аутентично тумачење), Статутом Универзитета у Београду и Факултета политичких наука за избор у звање ванредног професора и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду”, бр. 192/16 са изменама и допунама).

П О кандидату

1. Биографски подаци

Др Милош Хрњаз рођен је [REDACTED] године у [REDACTED]. Завршио је Факултет политичких наука у Београду, смер Међународни односи, 2007. године са просечном оценом 9,25 и одбраном дипломског рада *Легалност употребе нуклеарног наоружања* оценом 10. Након тога је 2010. године на истом Факултету завршио двогодишње Специјалистичке академске студије Међународна политика са просечном оценом 9,88 и одбраном специјалистичког рада *Начело забране претње силом и употребе силе у јуриспруденцији Међународног суда правде* (оцена 10). Др Милош Хрњаз је 2016. године докторирао на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука, смер Међународне и европске студије, просечном оценом 9,86 и одбраном докторске тезе *Настанак и утврђивање постојања међународне обичајне норме: пракса Међународног суда правде* (одбрањена оценом 10). Године 2007. је завршио и Дипломатску академију Коча Поповић при Министарству спољних послова Републике Србије. Кандидат течно говори енглески језик, а служи се и немачким језиком.

У периоду од 2005. до 2008. године др Милош Хрњаз је радио као координатор пројеката и члан тима за истраживање јавног мњења у Центру за слободне изборе и демократију. Од 2008. до 2010. године је радио као демонстратор сарадник на ужој Међународно-правној области на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука. Године 2010. је изабран за асистента на истој области и на том месту је остао све до 2016. године. Као асистент је био ангажован на извођењу вежби и свих осталих предиспитних обавеза, комуникацији са студентима, припремао је студенте за национална и међународна такмичења у области међународног права на којима је освојен велики број награда, а учествовао је и у припреми и примени низа научно-истраживачких пројеката. Од 2016. године до данас кандидат је доцент на ужој Међународно-правној области на поменутом Факултету. У овом периоду је био задужен за извођење следећих предмета на основним и мастер студијама: *Основи међународног права, Правно регулисање међународних односа, Дипломатско и конзуларно право, Међународно хуманитарно право - заштита жртава, Међународно хуманитарно право - правила ратовања, као и Употреба силе у међународном праву*. И као асистент и као доцент је био веома позитивно оцењен у студентским анкетама. У

међувремену је током 2011. и 2012. године радио као Лични асистент Главног правног саветника у Министарству спољних послова Републике Србије.

Кандидат је доставио списак својих објављених радова на основу кога је могуће закључити да је у ужој Међународно-правној области самостално објавио две монографије и самостално или у коауторству двадесет научних радова. Осим тога, преводио је и научне монографије и друге научне и стручне текстове у поменутој ужој научној области. Учествовао је као истраживач и у извођењу неколико научно-истраживачких пројеката међу којима су пројекат Министарства просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије *Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту* (2011-), *Студија о обичајном међународном хуманитарном праву* (у сарадњи са Међународним комитетом Црвеног крста и Универзитетом у Кембриџу), као и два ЕУ Темпус пројекта у области људских права и европских интеграција. Учествовао је на великом броју научних конференција у иностранству и Републици Србији.

Члан је Савета као органа управљања Факултета политичких наука у Београду од 2018. године, а поред тога обавља и неколико других функција у различитим факултетским телима (заменик председника Етичке комисије, заменик члана Дисциплинске комисије, обављао је функцију Секретара Одељења за међународне студије, итд.). Био је ментор на четири мастер рада и члан четрдесет комисија за одбрану мастер радова и докторских теза.

У претходном периоду стручно је сарађивао са неколико удружења грађана на пројектима који су били у области међународног права. Осим тога, предводио је већи број тимова Факултета политичких наука који су освајали награде на националним и међународним такмичењима у области избегличког и међународног хуманитарног права.

Добио је стипендије за три вишемесечна научно-истраживачка боравка у иностранству. Први је био шестомесечни боравак 2012. године на *American University - Washington College of Law*, други 2014/15. године на *University of Leiden* и при Међународном суду правде у Хагу, Холандија, а трећи 2019. године на *Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights*.

Ш О научним резултатима кандидата

Кандидат, др Милош Хрњаз, је у пријави на конкурс доставио списак научних радова, објављених у различитим публикацијама у земљи и иностранству (кандидат их је доставио или у фотокопији и пдф верзији или у оригиналу):

Књиге

- *Распад Југославије пред судом: правна квалификација оружаних сукоба у Југославији у пракси судова у Србији*, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, 2021, ISBN 978-86-6425-080-1.
- *Међународни суд правде и употреба силе*, Задужбина Андрејевић, 2012, ISBN 978-86-525-0024-6.

Научни и стручни радови

- “Protracted Armed Violence as a Criterion for the Existence of Non-international Armed Conflict: International Humanitarian Law, International Criminal Law and Beyond” (коаутор са Јањом Симентић Поповић), *Journal of Conflict and Security Law*, Vol. 25, Issue 3, Winter 2020, pp. 473-500;
- „Kvalifikacija oružanih sukoba u Jugoslaviji u presudama sudova u Republici Srbiji: uticaj presuda na legitimnost sudova”, u: *Sudstvo kao vlast*, 2020, str.135-154, ISBN 978-86-901122-3-4;
- “Twenty years after the NATO armed intervention: Kosovo Case and Remedial Secession”, *Međunarodni problemi*, Vol. 72, Issue 2, 2020, pp. 379-403;
- “The United States of America and the Islamic Republic of Iran: An International Armed Conflict of Low Intensity”, *War Report 2019*, Geneva Academy;
- “Yugoslavia and Self-determination of Peoples: the Power to Create and the Power to Destroy”, *Journal of Regional Security*, Vol. 14, Issue 2, 2019, pp. 3-40;
- „Nobelova nagrada za mir i međunarodno pravo” (коаутор са Весном Кнежевић - Предић), u: Radmila Nakarada, Jelena Vidojević (ur.), *Nobelova nagrada za mir između idealizma i političkog cinizma*, 2018, str. 65-87, ISBN 978-86-6425-056-6;
- “Eastern Europe Before the World Court: Thumbelina of International Legal Order?”, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, pp. 99-117, 2019, ISSN 0350-8501

- “Exploring Serbia - Kosovo trade relations: Achieving peace through trade interdependence?” (коаутор са Александром Милошевићем), *Ethnopolitics*, Vol. 17, Issue 1, 2018, pp. 95 – 112, ISSN 1744-9057;
- „Забрана оружја за масовно уништење: од Женеџе до Њујорка сто година касније” (коаутор са Весном Кнежевић - Предић), у: Жаклина Новичић (ур.), *Употреба силе у међународним односима*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, Žaklina Novičić (ур.), 2018, стр. 59-91, ISBN 978-86-7067-255-0;
- „Srbija i upotreba правосудног начин решавања спорова од 1914. до 2015. године: век неуспеха”, у: Vesna Knežević Predić (ур.), *Politički identitet Srbije u regionalnom i globalnom kontekstu*, 2015, стр. 253 –270, ISBN 978-86-84031-86-2;
- “Obama’s Dual Discourse on American Exceptionalism“ (коаутор са Миланом Крстићем), *Croatian International Relations Review*, Vol. 21, Issue 73, 2015, pp. 25 – 56, ISSN 1331- 1182.
- „Legalnost upotrebe nuklearnog оружја u оружаним sukobima: ograničenja u vezi sa zaštitom životne sredine“, *Godišnjak Fakulteta političkih nauka*, 2014, стр. 115-133, ISSN 1820-6700.
- „Čemu služi међународно право: pogled iz Srbije” (коаутор са Весном Кнежевић - Предић), у: *Politika: nauka i profesija*, 2013, стр. 251-265, ISBN 978-86-84031-63-3
- “Responsibility to Protect Concept and UN Charter: Alternatives, Complements or Antagonists?” in: *Responsibility to Protect in Theory and Practice* (ed. Vasilka Sancin, Maša Kovač – Dine), Ljubljana, 2013, ISBN 978-961-247-242-9;
- „Odnos prava naroda na samoopredeljenje i teritorijalnog integriteta država: podnesci povodom savetodavnog mišljenja o Kosovu”, у: *Srbija u globalnom i političkom kontekstu*, Fakultet političkih nauka, Beograd, 2012, ISBN 978-86-84031-59-6.
- „Ovlašćenja Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija po glavi VII Povelje UN – slučaj Libija”, *Međunarodna politika*, Vol. 62, Issue 1143, 2011, pp. 5-21, ISSN 0543-3657;
- „Mesto Srbije u procesu stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji”, у: *Učimo o Evropi*, Centar za slobodne izbore i demokratiju, 2011 (urednik publikacije).
- „Protokoli i deklaracije uz Ugovor iz Lisabona” у: *Ugovor iz Lisabona: Bezbedna luka ili početak novog putovanja?*, Službeni glasnik, Beograd, 2010.
- „Jednoglasno i većinsko odlučivanje u Savetu ministara Evropske unije: pre i posle Ugovora iz Lisabona, *Godišnjak Fakulteta političkih nauka*, Beograd, 2009, ISSN 1820-6700;

- „Međunarodno-pravni subjektivitet Nemačke pre i nakon pada Berlinskog zida“ (коаутор са Весном Кнежевић - Предић), у: Илија Вујаčić, Ђедомир Ћупић, Војан Вранић (ур.) *Konsolidacija demokratije 20 godina nakon pada Berlinskog zida*, 2009, str. 14-30.

Од претходно поменутих радова кандидат је следеће радове објавио од претходног избора у доцента у ужој Међународно-правној области у јулу 2016. године:

- *Распад Југославије пред судом: правна квалификација оружаних сукоба у Југославији у пракси судова у Србији*, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, 2021;
- “Protracted Armed Violence as a Criterion for the Existence of Non-international Armed Conflict: International Humanitarian Law, International Criminal Law and Beyond” (коаутор са Јањом Симентић Поповић), *Journal of Conflict and Security Law*, Vol. 25, Issue 3, Winter 2020, pp. 473-500;
- „Kvalifikacija oružanih sukoba u Jugoslaviji u presudama sudova u Republici Srbiji: uticaj presuda na legitimnost sudova”, у: *Sudstvo kao vlast*, 2020, str.135-154, ISBN 978-86-901122-3-4;
- “Twenty years after the NATO armed intervention: Kosovo Case and Remedial Secession”, *Međunarodni problemi*, Vol. 72, Issue 2, 2020, pp. 379-403;
- “The United States of America and the Islamic Republic of Iran: An International Armed Conflict of Low Intensity”, *War Report 2019*, Geneva Academy;
- “Yugoslavia and Self-determination of Peoples: the Power to Create and the Power to Destroy”, *Journal of Regional Security*, Vol. 14, Issue 2, 2019, pp. 3-40;
- „Nobelova nagrada za mir i međunarodno pravo” (коаутор са Весном Кнежевић - Предић), у: Radmila Nakarada, Jelena Vidojević (ур.), *Nobelova nagrada za mir između idealizma i političkog cinizma*, 2018, str. 65-87, ISBN 978-86-6425-056-6;
- “Eastern Europe Before the World Court: Thumbelina of International Legal Order?”, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, pp. 99-117, 2019, ISSN 0350-8501
- “Exploring Serbia - Kosovo trade relations: Achieving peace through trade interdependence?” (коаутор са Александром Милошевићем), *Ethnopolitics*, Vol. 17, Issue 1, 2018, pp. 95 – 112, ISSN 1744-9057;
- „Забрана оружја за масовно уништење: од Женева до Њујорка сто година касније” (коаутор са Весном Кнежевић - Предић), у: Жаклина Новичић (ур.), *Употреба силе у међународним односима*, Институт за међународну политику и

привреду, Београд, Žaklina Novičić (ur.), 2018, стр. 59-91, ISBN 978-86-7067-255-0.

2. Класификација, категоризација и приказ радова кандидата од значаја за избор у ванредног професора

Као што је претходно наведено, кандидат је у пријави доставио пдф верзију монографије *Распад Југославије пред судом: правна квалификација оружаних сукоба у Југославији у пракси судова у Србији*, као и девет научних радова који су објављени у међународним и националним научним часописима од кандидатовог избора у звање доцента 1. јула 2016. године до 3. марта 2021. године. Комисија је на основу **Закона о високом образовању** („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019 и 6/2020 - др. закони), **Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду** („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 192/16; Измене објављене у „Гласник Универзитета у Београду“ бр. 195/16 и 197/17.-исправка, 199/17 и 203/18.) и **Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача** („Службени гласник РС“ број 24/16, 21/2017 и 38/2017) анализираше радове и њихову усклађеност са поменутиим условима за избор ванредног професора у пољу друштвено-хуманистичких наука.

2.1.1 Објављена два рада из категорије M20 или пет радова из категорије M51 у периоду од избора у претходно звање из научне области за коју се бира

- 1) “Protracted Armed Violence as a Criterion for the Existence of Non-international Armed Conflict: International Humanitarian Law, International Criminal Law and Beyond” (коаутор са Јањом Симентић Поповић), *Journal of Conflict and Security Law*, Vol. 25, Issue 3, Winter 2020, pp. 473-500; **M24** (Q3 у SJR)

Кандидат у овом коауторском раду критички преиспитује концепт немеђународног оружаног сукоба и међународно-правне критеријуме за његово постојање. Нагласак у раду је на истраживању интензитета насиља као критеријума за постојање ове врсте оружаних сукоба. Кандидат најпре представља историјску генезу концепта

немеђународног оружаног сукоба и два обичајна критеријума за његово постојање: интензитет насиља и организованост недржавних актера. Након тога се у раду анализира пракса међународних кривичних институција, а нарочито дефиниција оружаног сукоба која је понуђена у случају *Тадић* пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију. У тој дефиницији се као критеријум за постојање немеђународних оружаног сукоба помиње критеријум *продужено* (енг. *protracted*) насиље што је изазвало различита тумачења и у доктрини међународног хуманитарног и кривичног права и у судској пракси. При томе се испоставило да је питање постојања оружаног сукоба у неким ситуацијама важно и за неке друге међународно-правне области, а не само за међународно хуманитарно и кривично право. Кандидат у раду аргументује став да термин *продужено* насиље треба тумачити као део критеријума интензитета насиља, а не као независан критеријум за постојање немеђународног оружаног сукоба. Са друге стране, он скреће пажњу на чињеницу да досадашња пракса по овом питању није усаглашена што може да доведе до правне несигурности и фрагментације међународног права.

- 2) “Yugoslavia and Self-determination of Peoples: the Power to Create and the Power to Destroy”, *Journal of Regional Security*, Vol. 14, Issue 2, 2019, pp. 3-40; **M24**

У овом раду кандидат истраживачки обрађује питање примене права народа на самоопредељење приликом стварања и распада Југославије. Оно што је основна разлика овог рада у односу на оне већ постојеће у овој области је чињеница да се кандидат усредсређује на примену легитимацијске функције међународног права, односно како се оно користи за легитимисање интереса актера у међународној заједници. Другим речима, кандидат у раду показује како се недовољна одређеност најпре принципа, а затим и права народа на самоопредељење користи како би се легитимисала тако важна питања у међународном систему као што су настанак или распад држава. Кандидат у том кључу представља начин на који се право народа на самоопредељење као једно од начела међународног права, а према неким ауторима и когентна норма ове научне дисциплине користило приликом настанка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, затим током и након Другог светског рата, као и веома сложено и контроверзно позивање на њега приликом распада СФРЈ.

- 3) “Eastern Europe Before the World Court: Thumbelina of International Legal Order?”, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, pp. 99-117, 2019, ISSN 0350-8501; **M24**

У последње бар три деценије су у међународном праву веома заступљена истраживања која се баве питањем на који начин су конкретни региони доприносили развоју ове научне дисциплине. Кандидат се придружује поменутиим напорима и у овом раду истражује допринос Источне Европе међународном праву и то кроз истраживање јуриспруденције Међународног суда правде. То чини на више нивоа кроз квантитативну и квалитативну анализу. Кандидат, наиме, приказује број судија Међународног суда правде који су долазили из Источне Европе, број година током којих су те судије биле председници или заменици председника Суда, њихов утицај на његову јуриспруденцију, а нуди и кратак приказ пресуда Суда које су се бавиле питањима из Источне Европе. Кандидат се при томе посебно задржава на питањима која се тичу СФРЈ, СРЈ и Републике Србије. Имајући све ово у виду, кандидат закључује да је значај Источне Европе као региона за јуриспруденцију Међународног суда правде, а самим тим и за развој међународног права, далеко већи од онога што би се очекивало од региона те величине.

- 4) “Exploring Serbia - Kosovo trade relations: Achieving peace through trade interdependence?” (коаутор са Александром Милошевићем), *Ethnopolitics*, Vol. 17, Issue 1, 2018, pp. 95 – 112, ISSN 1744-9057; **M24** (Q2 у SJR)

У овом коауторском раду двојица аутора истражују тезу о позитивној вези између трговине и мира и примене ове теорије на трговинске односе Србије и Косова и Метохије. Иако се ова веза обично истражује на нивоу односа између две државе, аутори најпре објашњавају могућност њене примене на трговину Србије и Косова и Метохије имајући у виду специфичности међународноправног трговинског оквира на Западном Балкану. У једном делу рада је због тога било неопходно појаснити не само међународноправни статус Косова и Метохије, већ и трговинске споразуме који уређују трговинске односе у региону Западног Балкана. У тексту се аргументује зашто је теорија о позитивном односу трговине и мира имала веома ограничене резултате у случају Србије и Косова и Метохије, а на крају текста се мапирају и могући правци даљих истраживања по овом питању.

2.1.2 Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање

- 1) *Распад Југославије пред судом: правна квалификација оружаних сукоба у Југославији у пракси судова у Србији*, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, 2021, ISBN 978-86-6425-080-1; М42

Монографија има 155 страна и 461 фусноту од којих су неке експликативног, а неке упућујућег и документарног карактера. Осим Увода и Закључних разматрања монографија садржи три централна поглавља која се баве концептом оружаног сукоба, као и материјалним и темпоралним доменом примене међународног хуманитарног права у Босни и Херцеговини, Косову и Метохији и Хрватској. У ова три централна поглавља кандидат најпре представља и критички преиспитује формалне изворе права и ставове доктрине међународног хуманитарног права у вези са поменутиим питањима, да би их након тога упоредио са праксом судова у Републици Србији.

У уводу монографије кандидат најпре наводи мотиве за бављење овом темом и њену друштвену и научну релевантност. Он у том смислу подвлачи и међународноправну, али и политиколошку релевантност питања природе оружаних сукоба на територији бивше Југославије у последњој деценији двадесетог века. И данас се, наиме, веома често поставља питање да ли је то био “грађански рат”, односно немеђународни оружани сукоб, или “рат”, односно међународни оружани сукоб или можемо говорити о комбинацији ових сукоба. Кандидат затим представља теоријски оквир истраживања, а на крају овог дела кандидат наводи и основне аргументе које затим доказује у наставку монографије.

Друго поглавље монографије обрађује питање дефинисања оружаног сукоба у доктрини и начина на који су поменути концепт тумачили и користили судови у Републици Србији у својој јуриспруденцији. Кандидат у овом делу описује прелазак са концепта “рата” и “ратног права” на концепте “оружаног сукоба” и “међународног хуманитарног права”. Он у том смислу показује да ове промене нису биле случајне већ да представљају последицу промене схватања природе дисциплине међународног права која се бави овим питањима. У складу са тим кандидат успешно заступа и тезу да поменуте промене нису биле само формалне већ да су имале суштински карактер. Након тога се објашњава како је концепт оружаног сукоба заступљен у члану 142

Кривичног закона Савезне Републике Југославије, као и како су судови у Србији у својој пракси тумачили овај члан. Кандидат у том контексту закључује да се у члану 142 не дефинише концепт оружаног сукоба, те да се за то морају консултовати норме међународног права. Судови у Србији су се због тога у највећем броју пресуда ослањали на праксу Међународног кривичног суда за бившу Југославију и нарочито на случај *Тадић* пред овим судом. Осим тога, кандидат закључује и да су судови у Србији приликом тумачења поменутог члана 142 заузели прогресивну позицију према којој је ратни злочин могуће извршити и у време немеђународних оружаных сукоба што јесте у складу са савременим међународним правом и праксом Међународног кривичног суда за бившу Југославију.

Треће поглавље монографије је најобимније и заузима централно место у њој. У овом поглављу кандидат најпре темељно представља концепте међународног и немеђународног оружаног сукоба и њихову релевантност у савременом међународном хуманитарном праву. Након тога се он бави и савременим изазовима ове дихотомне поделе оружаных сукоба у виду концепата као што су на пример интернационализовани или мешовити оружани сукоби. У вези са овим питањима кандидат долази до неколико важних закључака: не постоји генерички концепт оружаног сукоба већ се он потпуно исцрпљује у два своја вида (немеђународни и међународни); међународно хуманитарно право и даље искључиво препознаје те две врсте оружаных сукоба; без обзира на приближавање правних режима ове две врсте оружаных сукоба класификација сукоба и даље остаје нужна јер ти правни режими и даље нису потпуно изједначени. Ове закључке кандидат затим веома успешно примењује на ситуације оружаных сукоба у Босни и Херцеговини, Косову и Метохији и Хрватској у последњој деценији двадесетог века и критички преиспитује начин на који су судови у Србији квалификовали ове сукобе. У том контексту кандидат закључује да су ти судови приликом квалификације сукоба исправно пошли од питања ко су били актери тих сукоба, али да у оцени квалификације сукоба у Босни и Херцеговини и Хрватској уопште нису разматрали питање интернационализације тих сукоба. Са друге стране, судови у Србији су према оцени кандидата исправно оценили да су оружани сукоби на Косову и Метохији мешовитог карактера, али су имали озбиљних потешкоћа у вези са одређивањем правног режима који се примењује у таквим ситуацијама.

У четвртом поглављу монографије кандидат се бави темпоралним доменом примене међународног хуманитарног права у пракси судова у Србији. Кандидат најпре обрађује питања почетка и завршетка оружаных сукоба у формалним изворима међународног

хуманитарног права и ставовима доктрине да би затим закључке из тог дела упоредио са праксом судова у Републици Србији. Он у вези са овим питањима најпре закључује да се почетак и крај оружаних сукоба у међународном хуманитарном праву одређује према фактичким, а не формалним критеријумима да би затим прешао на конкретне проблеме са којима су се у овом контексту суочили судови у Србији. Кандидат, наиме, примећује да се ови судови нису држали фактичких критеријума већ да су почетак и крај оружаних сукоба на територији Босне и Херцеговине, Хрватске и Косова и Метохије углавном одређивали према формалним критеријумима. У исто време, кандидат нарочито критикује ставове неколико судских већа у Србији у вези са применом критеријума за завршетак немеђународног оружаног сукоба на Косову и Метохији.

У закључним разматрањима кандидат износи опште закључке у вези са темом његовог истраживања и још једном подсећа на политичку важност питања квалификације оружаних сукоба на простору бивше Југославије и њену повезаност а питањима изградње националних митова држава које су на поменутом простору настале.

Комисија сматра да ова монографија кандидата представља прво целовито истраживање у нашој земљи искључиво посвећено проблему правне квалификације оружаних сукоба на тлу СФРЈ, те да има несумњиву научну и практичну вредност. Кандидат је приликом израде монографије показао не само одлично знање међународног хуманитарног права, већ и других области међународног права. Коришћена је веома обимна примарна и секундарна литература.

Имајући све претходно наведено у виду, комисија констатује да монографија *Распад Југославије пред судом: правна квалификација оружаних сукоба у Југославији у пракси судова у Србији* кандидата испуњава све услове за научну монографију прописане **Правилником о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача**: поседује ISBN број; адекватну рецензију реномираног издавача, односно трочлану рецензетску комисију коју чине два рецензента ван домаће установе; има обим већи од 80 страна по аутору; има задовољавајући број референци укључујући и аутоцитате, као и услове за категорију М42 - монографија од националног значаја.

2.1.3 Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33

- 1) “Twenty years after the NATO armed intervention: Kosovo Case and Remedial Secession”, *Međunarodni problemi*, Vol. 72, Issue 2, 2020, pp. 379-403; **М33**

Рад је најпре представљен на међународној научној конференцији *13TH Pan-European Conference of International Relations* која је одржана 2019. године у Софији. Тада је изложен под називом *Kosovo Case and Remedial Secession: Is it Possible to put the Genie back in the Bottle?* (Section: *Assessing the Impact of Kosovo Twenty Years On*, Panel: *Recognition and Contested Statehood*).

У овом раду се кандидат осврће на последице НАТО оружане интервенције 1999. године с нагласком на међународноправни статус Косова и Метохије. Кандидат је на почетку рада нарочиту пажњу посветио обради односа права народа на самоопредељење и сецесије. Затим се у раду представља истраживање о концепту “ремедијалне сецесије” и његове употребе у случају Косова и Метохије. У раду се у том погледу најпре закључује да формални извори међународног права не подржавају тезу постојања права на ремедијалну сецесију, али да у доктрини међународног права, па чак и међу неким државама, расте подршка ставу да је поменути концепт постао део важећег међународног правног поретка. То, међутим, према ставу кандидата и даље није довољно да бисмо могли да га сматрамо нормом међународног права. Кандидат затим подвлачи значај Саветодавног мишљења Међународног суда правде о Декларацији о независности за савремено разумевање концепта ремедијалне сецесије. У том погледу он закључује да је међу државама које су се појавиле пред Судом постојало јасно размимоилажење по овом питању. Ту чињеницу је у самом Саветодавном мишљењу констатовао и Суд што посредно може представљати доказ да међународно право не садржи међународну обичајну норму о праву на ремедијалну сецесију. У наставку рада кандидат критички преиспитује и на крају аргументовано одбацује тезу о *sui generis* крактеру косовског случаја и показује како је управо тај случај послужио као део аргументације сецесионистичких покрета и појединих држава у међународном систему.

2.1.4 Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63

- 1) “Kвалifikacija оружаних sukoba u Jugoslaviji u presudama sudova u Republici Srbiji: uticaj presuda na legitimnost sudova”, u: *Sudstvo kao vlast*, 2020, str.

Рад је представљен на конференцији *Судство као власт* која је одржана у новембру 2019. године и то под насловом *Квалификација оружаних сукоба у Југославији у пресудама судова у Републици Србији: пропусти, њихови узроци и утицај овог питања на легитимност судова*.

Кандидат у овом раду истражује како су пресуде судова у Србији у којима су квалификовани оружани сукоби на територији Југославије утицали на њихову (не)легитимност. Он полази од нормативне димензије легитимности судске власти, односно од питања судске стручности и квалитета судских одлука у овој области. Основни аргумент који се у раду износи је да су се судови у Србији суочили са многобројним изазовима приликом квалификације оружаних сукоба на простору бивше Југославије, а кандидат се посебно осврће на два: недовољна стручност судија у области међународног хуманитарног права, као и велики политички значај питања квалификације оружаних сукоба.

- 2) “Забрана оружја за масовно уништење: од Женева до Њујорка сто година касније” (коаутор са Весном Кнежевић - Предић), у: Жаклина Новичић (ур.), *Употреба силе у међународним односима*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2018, стр. 59-91, ISBN 978-86-7067-255-0.

Рад је под насловом *Забрана оружја за масовно уништење: од Женева до Њујорка век касније* представљен на научној конференцији *Употреба силе у међународним односима* коју је у новембру 2017. године организовао Институт за међународну политику и привреду.

У овом коауторском раду се приказује еволуција међународноправног регулисања оружја за масовно уништење: биолошког, хемијског и нуклеарног. У првом делу рада се најпре образује период између Хашке конференције 1899. године и 1925. године када је у Женеви закључен Протокол о забрани отровних гасова и бактериолошких метода ратовања. У раду се затим говори о периоду између 1925. и 1993. године у коме

долази до уговорне забране биолошког и хемијског оружја. Посебна пажња је након тога посвећена контроверзном питању легалности употребе нуклеарног оружја. У овом делу рада се најпре анализира период од 1945. године и употребе нуклеарног оружја у Хирошими и Нагасакију све до Саветодавног мишљења Међународног суда правде о легалности употребе нуклеарног оружја 1996. године. У раду се приказује и садржина Уговора о забрани нуклеарног оружја (2017) који у време писања рада још увек није ступио на снагу.

2.1.5 Остали општи услови за избор у ванредног професора

- *Позитивна оцена педагошког рада (ако га је било) добијена у студентским анкетама током целокупног протеклог изборног периода*

Кандидат је у пријави на Конкурс поднео студентске евалуације за период од 2016. године до 2020. Просечна оцена кандидата по годинама за овај период од како је изабран у доцента изгледа овако:

2016/17	4,55
2017/18	4,65
2018/19	4,72
2019/20	4,58

- *Оригинално стручно остварење или руковођење или учешће у пројекту*

У претходном делу Реферата је већ поменуто да је кандидат учествовао у више научно-истраживачких пројеката (видети биографске податке о кандидату) међу којима су пројекат Министарства просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије *Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту* (2011-), *Студија о обичајном међународном хуманитарном праву* (у сарадњи са Међународним комитетом Црвеног крста и Универзитетом у Кембриџу), као и два ЕУ Темпус пројекта у области људских права и европских интеграција (ово ће бити релевантно и за испуњавање других услова прописаних Конкурсом, а што ће Комисија констатовати у наставку Реферата).

2.2 Изборни услови за ванредног професора у групацији друштвено-хуманистичких наука

Правилник о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду прописује у Табели Г2 изборне услове за избор наставника у групацији друштвено-хуманистичких наука:

- 1) Стручно-професионални допринос
- 2) Допринос академској и широј заједници
- 3) Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству (потребно је испунити 2 од 3 изборна услова)

Кандидат је у својој пријави у вези са **стручно-професионалним доприносом** навео и поднео доказе да је био члан четрдесет комисија за одбрану мастер теза од чега је четири пута био ментор, а био је и члан једне комисије за одбрану доктроске тезе. Додатно, испунио је и услов да је био “руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима” имајући у виду да је био истраживач на пројекту *Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије као и да је од 2012. године ангажован као истраживач на пројекту *Студије о обичајном међународном хуманитарном праву* Међународног комитета Црвеног крста и Универзитета у Кембриџу.

Допринос академској и широј заједници подразумева, између осталог, “чланство у страним или домаћим академијама наука, чланство у стручним или научним асоцијацијама у које се члан бира”. Имајући у виду да је кандидат члан неколико међународних и националних професионалних удружења (примера ради, Удружења за међународно право Србије, Европског удружења за међународно право, као и Удружења за политичке науке Србије) и овај услов је испуњен. Осим тога, у оквиру овог изборног услова се помиње и да кандидат треба да буде “председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству”. Кандидат је од школске 2017/18 члан Савета Факултета политичких наука чиме је овај подуслов испуњен. Додатно, кандидат је био и тренер тимова Факултета политичких наука који су освајали награде на међународним такмичењима у области међународног хуманитарног и избегличког права па је

испуњен и подуслов да је кандидат освојио “домаће или међународне награде и признања у развоју образовања или науке”.

Имајући у виду да је кандидат учествовао у међународним истраживачким пројектима, као и да је члан различитих професионалних удружења испунио је и изборни услов **сарадње са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству.**

IV Закључно мишљење и предлог комисије

На конкурс који је Факултет политичких наука расписао за избор у звање и заснивање радног односа ванредног професора за ужу Међународно-правну област пријавио се један кандидат, др Милош Хрњаз, доцент на Универзитету у Београду - Факултату политичких наука. Пошто је детаљно анализирала поднету конкурсну документацију Комисија подноси следеће закључно мишљење о испуњености услова за избор у звање ванредног професора и заснивање радног односа.

Кандидат др Милош Хрњаз је од избора у звање доцента објавио четири рада из категорије M20, монографију од националног значаја, један рад са међународног скупа који је објављен у целини (категорија M33), као и два рада са научног скупа националног значаја који су објављени у целини, чиме је задовољио, а делом и превазишао услове постављене за избор у звање ванредног професора.

Ослањајући се на истраживачка искуства и резултате постигнуте у претходном изборном периоду, кандидат др Милош Хрњаз је од избора у звање доцента направио озбиљан искорак и дао значајан допринос развоју области за коју се бира. У његовом истраживачком фокусу налазе се теме од несумњивог теоријског значаја. Тако се кандидат бави концептом самоопредељења, оружаног сукоба, легалношћу употребе силе, улогом јуриспруденције међународних судова, обичајним правом. Али оно што кандидата др Милоша Хрњаза посебно одликује и што, по нашем мишљењу, даје посебан квалитет његовим радовима је велики стручни и друштвени значај тема којима се бави. Он фундаменталне концепте посматра и испитује у конкретним околностима – распад бивше Југославије, интервенција на Косову – што његове радове чини актуелним и релевантним не само са теоријског већ и са ширег стручног и друштвеног аспекта.

Истраживачки поступак др Милоша Хрњаза примерен је темама којима се бави и испуњава највише академске стандарде. Његов увид у доктрину међународног права је богат, али и критички оријентисан. Потом, по правилу, следи дета анализа релевантног легислативног оквира, међународног, али и националног тамо где је то неопходно. Са посебном пажњом и завидним умећем кандидат идентификује, излаже, анализира и оцењује дуге међународноправне чињенице – пресуде међународних и националних судова, једностране правне акте држава, одлуке међународних организација и њихово практично деловње. Такав истраживачки поступак води кандидата др Милоша Хрњаза до аргументованих, научно заснованих и релевантних закључака који имају не само теоријску већ и практичну вредност.

Када је о његовим наставним активностима реч, ваља истаћи да је кандидат др Милош Хрњаз не само учествовао у извођењу низа предмета на основним, мастер и докторским студијама из области међународног права већ је активно учествовао и учествује у њиховом иновирању и креирању нових предмета. Високе оцене његовог педагошког рада делом су резултат иновативних метода које кандидат др Милош Хрњаз користи у редовном раду са студентима, као и у извођењу ваннаставних активности.

О његовом стручно-професионалном доприносу сведоче менторства и чланство у комисијама за одбрану мастер радова и докторског рада, као и учешће у научно-истраживачким пројектима националног и међународног карактера. Свој допринос академској и широј заједници кандидат др Милош Хрњаз дао је и даје кроз чланство у више националних и међународних стручних и научних асоцијација, као и кроз ангажман у органима и телима Факултета политичких наука. Неке од наведених активности, као и његово учешће као тренера на студентским такмичењима у области хуманитарног и избегличког права, сведоче и о активној сарадњи са другим високошколским и научноистраживачким установама.

Имајући у виду претходно саопштене оцене о научном, наставном, педагошком и другом ангажману, а сагласно одредбама Закона о високом образовању, Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду и Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача Комисија сматра да **кандидат др Милош Хрњаз испуњава све услове за избор у звање ванредног професора и предлаже Изборном већу Универзитета у Београду - Факултета политичких наука да изабере др Милоша Хрњаза у звање ванредног професора, ужа научна**

Међународно-правна област, те да упути предлог Универзитету у Београду на даљу процедуру.

Чланови комисије

Проф. др Весна Кнежевић Предић,
редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Београду

Проф. др Зоран Радивојевић, редовни
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Нишу

Проф. др Сања Данковић Степановић
Редовни професор Факултета
политичких наука
Универзитета у Београду
